

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 26 czerwca 2023 r.

WPS-VI.431.2.11.2023.AB

Pani

xxx xxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxx

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy

Spolecznej w Strzegowie

Plac Wolności 32

06-445 Strzegowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², kontrolerzy: xxxx xxxxxxxxx – starszy inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz xxxx xxxxxxxxx – starszy administrator, posiadające upoważnienia Wojewody Mazowieckiego, przeprowadzili w dniach od 27 marca 2023 r. do 27 kwietnia 2023 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Strzegowie³.

Przedmiot kontroli obejmował sprawdzenie sposobu organizacji i realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych⁴, zwanej dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2021 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 27 marca 2023 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli pod pozycją 1/2023.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Dalej Organ, Ośrodek, jednostka kontrolowana.

⁴ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390).

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzegowie podjęte w zakresie organizacji zadania oraz w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Natomiast pozytywnie, pomimo nieprawidłowości ocenił działania podjęte w przedmiocie ustalania uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego.

I. Organizacja zadania

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzegowie jest Pani xxxx xxxxxx zatrudniona na tym stanowisku od 01 października 2011 r. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony.

Ośrodek nie zatrudnia głównego księgowego, a obsługę finansowo-księgową jednostki kontrolowanej w ramach wspólnej obsługi zapewnia i prowadzi Urząd Gminy. W kwestii tej, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, przyjęto Uchwałę Rady Gminy w Strzegowie z dnia 16 kwietnia 2019 r.⁵

W kontrolowanym okresie Ośrodek funkcjonował w oparciu o Regulamin organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzegowie z 31 grudnia 2019 r.⁶ Regulamin określa organizację wewnętrzną i zasady funkcjonowania Ośrodka. W strukturze organizacyjnej wyodrębniono wieloosobowe stanowiska pracy ds. świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych oraz zasiłków dla opiekunów, do zadań których należy m.in. prowadzenie postępowań i wydawanie decyzji w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych, co jest realizacją przepisu art. 20 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Decyzje administracyjne wydawane z zakresu świadczeń rodzinnych podpisywała Pani a podczas Pani nieobecności w pracy specjalista pracy socjalnej, na podstawie upoważnień, udzielonych przez Wójta Gminy Strzegowo.

⁵ Uchwała Nr xxxxxxxxxxx Rady Gminy w Strzegowie z dnia xxxxxxxxxxx r. w sprawie zorganizowania wspólnej obsługi finansowej jednostek organizacyjnych Gminy Strzegowo.

⁶ Zarządzenie Nr xxxxxxxxxxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzegowie z dnia xxxxxxxxxxx r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Strzegowie.

Według sporządzonego na potrzeby kontroli wykazu pracowników⁷, ustawowe zadania realizują niżej wymienione osoby na podstawie imiennych upoważnień wydanych przez Wójta Gminy Strzegowo, co jest realizacją art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych:

1. Pani xxx xxxx xxxxxxxx – Kierownik GOPS – posiada od 03 listopada 2011 r. upoważnienie Wójta Gminy Strzegowo⁸ do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.
2. Pani xxxxx xxxxxxxx – specjalista pracy socjalnej, posiada od 17 kwietnia 2013 r. upoważnienie Wójta Gminy Strzegowo⁹ do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.
3. Pani xxxxx xxxxxxxx – inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zatrudniona na umowę o pracę na czas nieokreślony w wymiarze 1 etatu. Realizuje zadanie od 17 kwietnia 2013 r., posiada upoważnienie Wójta Gminy Strzegowo¹⁰ do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych bez prawa wydawania decyzji administracyjnych.
4. Pan xxxxx xxxxxxxx – referent ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zatrudniony na umowę o pracę na czas nieokreślony w wymiarze 1/3 etatu. Realizuje zadanie od 17 kwietnia 2013 r., posiada upoważnienie Wójta Gminy Strzegowo¹¹ do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych bez prawa do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

Upoważnienia dla pracowników zostały wydane przez Wójta Gminy Strzegowo na pisemny wniosek Kierownika GOPS¹². Realizację zadań wynikających z udzielonych upoważnień uwzględniono w zakresach obowiązków i odpowiedzialności pracowników Ośrodka.

⁷ Wykaz pracowników realizujących w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Strzegowie zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

⁸ Upoważnienie Nr xxxxxx Wójta Gminy Strzegowo z xxxxxxx r. (xxxxxxxxxxxx)

⁹ Upoważnienie Nr xxxxxxxx Wójta Gminy Strzegowo z xxxxxxx r. (xxxxxxxxxxxx)

¹⁰ Upoważnienie Nr xxxxxxx Wójta Gminy Strzegowo z xxxxxxx r. (xxxxxxxxxxxx)

¹¹ Upoważnienie Nr xxxxxxx Wójta Gminy Strzegowo z xxxxxxxxxxx r. (xxxxxxxxxxxx)

¹² Trzy wnioski Kierownika GOPS w Strzegowie o wydanie upoważnień z xxxxxxx r. oraz z xxxxxxxxxxx r.

II. Prawdliwość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

Oświadczyła Pani¹³, że w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli w 3 sprawach na podstawie decyzji wojewody odzyskano nienależnie pobrane świadczenia rodzinne w łącznej kwocie 70 811,50 zł, w tym należność główną w kwocie 46 500 zł oraz 24 311,50 zł odsetek. O powyższym poinformowano Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie dołączając kopie przelewów bankowych potwierdzających dokonanie spłaty. 2 informacje przesłano w terminie, pozostałe 6 przesłano po upływie 7 dni od dokonania spłaty przez stronę. Po dokonaniu spłaty nienależnie pobranych świadczeń lub ich potrąceniu z bieżących wypłat, kwoty te przekazano na rachunek dochodów Wojewody Mazowieckiego. 2 przelewy zostały dodatkowo opatrzone dopiskiem koordynacja, pozostałe 6 nie zawierało ww. dopisku. Do dokonanych przelewów sporządzono szczegółowe specyfikacje, które zgodnie z obowiązującą procedurą należało przekazać do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie w dniu realizacji przelewów za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej e-PUAP. Ww. specyfikacje przekazano nieterminowo i nieprawidłowo, ponieważ uczyniono to po upływie kilku dni od dnia realizacji przelewów oraz za pomocą systemu emp@tia lub na adres e-mail pracownika Oddziału ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego.

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli do Ośrodka złożono 1¹⁴ wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z zastosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Wniosek został złożony w formie papierowej, opatrzony pieczęcią z datą wpływu, znakiem sprawy i podpisem (parafką) osoby przyjmującej wniosek. Członek rodziny przebywał i świadczył pracę na terytorium Norwegii. Wniosek został kompletnie i prawidłowo wypełniony przez wnioskodawcę, ze szczególnym uwzględnieniem części II.2 wniosku. Dołączono do niego niezbędne weryfikacje z systemów. Wniosek wraz z kompletem dokumentów przekazano do wojewody drogą elektroniczną poprzez system emp@tia z wykorzystaniem modułu gmina-wojewoda. Przyznane przez wojewodę świadczenie pielęgnacyjne Ośrodek wypłacał terminowo oraz w kwocie określonej w decyzji. W okresie, w którym miały zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego jednostka kontrolowana nie wydawała własnego rozstrzygnięcia.

¹³ Oświadczenie z dnia xxxxxxxx r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzegowie

¹⁴ Wniosek Nr xxxxxxxx – data złożenia xxxxxxxx r.

III. Prawidłowość ustalania uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego i jego wypłacania

W okresie podlegającym kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Strzegowie, wnioskodawcy złożyli 65 wniosków w formie papierowej o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. 3 wnioski przekazano według właściwości do innych organów, w tym 1 do Wojewody Mazowieckiego na podstawie art. 23a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ww. okresie jednostka kontrolowana wydała łącznie 248 decyzji w sprawach świadczeń pielęgnacyjnych, w tym 13 decyzji przyznających prawo do świadczenia, 49 decyzji, w których odmówiono prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, 161 decyzji zmieniających, 13 decyzji uchylających oraz 12 decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. W 46 sprawach wnioskodawcy od wydanych decyzji odmownych wnieśli odwołania do SKO. 12 decyzji odmownych zostało utrzymanych w mocy przez SKO. W 29 sprawach SKO uchyliło decyzje odmowne w całości i przyznało świadczenie pielęgnacyjne. W 1 przypadku SKO umorzyło postępowanie odwoławcze, ponieważ w trakcie trwania procedury odwoławczej nastąpił zgon wnioskodawcy. W 1 sprawie na dzień zakończenia kontroli SKO nie wydało jeszcze rozstrzygnięcia, natomiast w 3 sprawach wnioskodawcy nie wnieśli odwołania do SKO.

W okresie objętym kontrolą w 12 sprawach utraciło ważność orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności. Stosownie do przepisów art. 15h ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹⁵ (dalej specustawa COVID-19) w 8 sprawach przedłużono prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W pozostałych 4 sprawach nie przedłużono prawa, ponieważ wnioskodawcy uzyskali „nowe orzeczenia” i złożyli kolejne wnioski o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

Kontroli poddano akta losowo wybranych 28 spraw z okresu podlegającego kontroli, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych. Ww. sprawach wydano 63 decyzje, w tym 11 decyzji przyznających¹⁶ prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, 5 decyzji

¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2095

¹⁶ Decyzje przyznające oznaczone jako: xxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r., xxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxx r., xxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxx r.

do świadczenia pielęgnacyjnego. W 13 sprawach wnioskodawcą był rodzic sprawujący opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem, w kolejnych 14 córka lub syn sprawujący opiekę nad niepełnosprawnym rodzicem oraz w 1 wnuczka sprawująca opiekę nad niepełnosprawną babcią.

Przed wydaniem decyzji przyznającej prawo do świadczenia, za wyjątkiem 4 spraw²⁴, dokonywano niezbędnych weryfikacji, które jednostka kontrolowana uzyskała za pośrednictwem systemu teleinformatycznego w tym: PESEL, CBB, CEIDG, CWU, ZUS, KRUS, Rynek pracy oraz EKSMOoN. W 4 ww. sprawach brakowało weryfikacji z systemu EKSMOoN pozwalających sprawdzić, czy dana osoba posiada orzeczenie o niepełnosprawności. Weryfikacji w systemie EKSMOoN nie dokonano również w 3 sprawach²⁵, w których miało miejsce przedłużenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego z zastosowaniem przepisów specustawy Covid-19. Należy zauważyć, że zarówno w sytuacji przyznania jak i przedłużenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego konieczne jest dokonanie weryfikacji w systemie EKSMOoN.

W 2 sprawach²⁶, zgodnie z art. 24 ust. 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego przyznano od miesiąca, w którym wniosek wpłynął do powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności o ustalenie niepełnosprawności. W 5 kolejnych sprawach²⁷ prawo to przyznano od miesiąca, w którym wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wpłynął do Ośrodka. W 4 następnych sprawach²⁸ wnioskowane świadczenia przyznano od miesiąca następującego po miesiącu, w którym został złożony wniosek. Ww. przypadkach osoby uprawnione pobierały wcześniej świadczenie pielęgnacyjne na mocy decyzji przedłużających prawo do świadczenia z zastosowaniem przepisów ustawy COVID-19. Powyższe oznaczało, że w tych sprawach, przedłużone prawo do świadczenia pielęgnacyjnego przysługiwało maksymalnie do ostatniego dnia miesiąca, w którym wydano nowe orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności o charakterze ostatecznym²⁹. W 1 sprawie³⁰ spośród 4 ww. nieprawidłowo

²⁴ Sprawy oznaczone: nr xxx z dnia xxxxxxxx r., nr xxx z dnia xxxxxxxx r., nr xxxxx z dnia xxxxxxxx r., nr xxxxx z dnia xxxxxxxx r.

²⁵ Decyzje zmieniające: xxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r., xxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r., xxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxx r.

²⁶ Sprawy z wniosku: nr xxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r., nr xxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r.

²⁷ Sprawy oznaczone: nr xxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r., nr xxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r., nr xxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r., nr xxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r., nr xxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r.

²⁸ Sprawy oznaczone jako: nr xxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r., nr xxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r., nr xxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r., nr xxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r.

²⁹ Orzeczenia wydane przez powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności stają się ostateczne w 14. dniu od dnia doręczenia. Orzeczenia wydane przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności stają się ostateczne na podstawie art. 16 k.p.a.

³⁰ Decyzja administracyjna xxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxxxx r.

przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie kolejnego wniosku. W sprawie tej orzeczenie o niepełnosprawności zostało wydane 30 sierpnia 2022 r., wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego złożono 3 października 2022 r., a świadczenie przyznano od 1 października 2022 r. W sprawie tej świadczenie pielęgnacyjne za wrzesień 2022 r. wypłacono bez podstawy prawnej, gdyż decyzja przedłużająca na mocy ustawy „covidowej” mogła być realizowana wyłącznie do 31 sierpnia 2022 r. W omawianej sprawie prawo do świadczenia pielęgnacyjnego należało przyznać na zasadach ogólnych, tj. zgodnie z przepisami art. 24 ust. 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz z uwzględnieniem treści art. 15h ust. 1 pkt. 2 specustawy COVID-19, na podstawie którego wcześniej przedłużono prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, czyli od 1 września 2022 r. W decyzji przyznającej należało poinformować stronę, że świadczenie za wrzesień zostało już wypłacone. W ostatniej 4 sprawie jednostka kontrolowana nieprawidłowo przeprowadziła postępowanie w sprawie przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Świadczenie pielęgnacyjne zostało przyznane na podstawie orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności wydanym 26 listopada 2020 r. przez Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności na okres do 30 listopada 2022 r. 21 listopada 2022 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek w Powiatowym Zespole do spraw Orzekania o Niepełnosprawności o wydanie nowego orzeczenia, które zostało wydane 16 lutego 2023 r. na okres do 31 marca 2028 r. 1 grudnia 2022 r. wnioskodawczyni złożyła w Ośrodku nowy wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego i dostarczyła do akt sprawy orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o niezdolności syna do samodzielnej egzystencji wydane 21 czerwca 2022 r. na okres do 30 czerwca 2025 r. Jednostka kontrolowana na podstawie ww. dokumentacji przyznała wnioskodawczyni świadczenie pielęgnacyjne od 1 grudnia 2022 r. do 30 czerwca 2025 r. Orzeczenie ZUS było niezbędne do uzyskania renty socjalnej dla syna. Było równoważne z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, ale nie spełniało wymogu art. 17 ust. 1b pkt 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, ponieważ nie zawierało informacji, czy niezdolność do samodzielnej egzystencji powstała nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia. Zgromadzona w sprawie dokumentacja potwierdziła, że niepełnosprawność syna wnioskodawczyni istnieje od urodzenia. Zatem do czasu wydania nowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, należało na podstawie specustawy COVID-19, przedłużyć stronie prawo do świadczenia pielęgnacyjnego od 1 grudnia 2022 r. i realizować je do czasu wydania nowego orzeczenia przez Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności,

bowiem to orzeczenie - a nie orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – było podstawą do przyznania stronie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

Prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, z wyłączeniem 2 spraw³¹, ustalano zgodnie z przepisami art. 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych na czas określony, oznaczony w orzeczeniu, czyli do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa ważność orzeczenia lub na czas nieokreślony, jeśli wynikało to z orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności. W sprawach, o których mowa wyżej, świadczenia przyznano nieprawidłowo, ponieważ w pierwszej sprawie zamiast przyznać do 31 sierpnia 2022 r., przyznano do 14 sierpnia 2022 r., natomiast w drugiej zamiast do 31 stycznia 2023 r. przyznano do 28 stycznia 2023 r. W obydwu sprawach utraciło ważność orzeczenie o niepełnosprawności a zatem wydano decyzje przedłużające prawo do świadczenia na podstawie art. 15h ust. 1 pkt 2 specustawy COVID-19. W pierwszej sprawie prawo to przedłużono od 15 sierpnia 2022 r. i świadczenie za sierpień 2022 r. wypłacono w prawidłowej wysokości. W drugiej sprawie świadczenie za styczeń 2023 r. wypłacono w prawidłowej wysokości, ale z opóźnieniem, ponieważ prawo do świadczenia przedłużono w lutym 2023 r. i dopiero w lutym wypłacono wyrównanie za 3 dni stycznia 2023 r. Ww. sprawach dokonano błędnej interpretacji art. 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W 5 sprawach³², w których w okresie podlegającym kontroli utraciło ważność orzeczenie o niepełnosprawności zostały wydane decyzje przedłużające prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na mocy art. 15h ust. 1 pkt 2 specustawy COVID-19, ponieważ wnioskodawcy wyrazili chęć skorzystania z możliwości przedłużenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego na mocy ustawy COVID-19.

Terminowo, tj. odpowiednio w styczniu 2021 r., w styczniu 2022 r. oraz w styczniu 2023 r. na skutek corocznej waloryzacji, wydano decyzje zmieniające wysokość świadczenia pielęgnacyjnego. Świadczenia przyznano w prawidłowej wysokości, tj. 1 971 zł miesięcznie w roku 2021, 2 119 zł miesięcznie w 2022 r. oraz 2 458 zł miesięcznie w roku 2023.

W decyzji waloryzacyjnej³³, wydanej w sprawie, w której orzeczenie o niepełnosprawności wydano na stałe orzeczono „zmienić decyzję nr ... z dnia na czas bezterminowo nieokreślony”. Zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych prawo do świadczenia pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie

³¹ Sprawy z wniosków: nr xxxxxx z dnia xxxxxxxx r., nr xxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r.

³² Decyzje zmieniające xxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r., xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r., xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r., xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r., xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r., xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r.

³³ Decyzja administracyjna xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx r.

o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. Wydanie decyzji zmieniających wysokość świadczenia zostało poprzedzone wszczęciem postępowania, o którym jest mowa w art. 32 ust. 1b i 1c ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wydano 3 decyzje uchylające³⁴ prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Powodem uchylenia był zgon osoby wymagającej opieki. W 1 przypadku wnioskodawczyni złożyła pisemny wniosek o uchylenie decyzji przyznającej świadczenie pielęgnacyjne. Mimo to, w decyzji uchylającej wskazano niewłaściwą podstawę prawną, ponieważ powołano art. 32 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych zamiast art. 155 k.p.a. Po wydaniu decyzji uchylających Organ wszczął postępowanie, a następnie wydał decyzję o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. W decyzjach o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń powołano się na przepis art. 30 ust. 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych, regulujący wysokość zwrotu odsetek za opóźnienia, natomiast w myśl art. 30 ust. 7 ww. ustawy poinformowano strony, że nienależnie pobrane świadczenia rodzinne podlegają egzekucji. W wydanych decyzjach została określona wysokość odsetek za opóźnienie, natomiast nie został określony termin, w którym ma nastąpić spłata należności. Świadczeniobiorcy dokonali zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami za opóźnienie w wysokościach ustalonych decyzjami administracyjnymi. W jednej sprawie wnioskodawca dokonał zwrotu przelewem na konto Urzędu Gminy w Strzegowie. W drugiej dokonał wpłaty gotówki do kasy Urzędu Gminy a w trzeciej sprawie nienależnie pobrane świadczenie pielęgnacyjne potrącono z bieżąco wypłacanych świadczeń wychowawczych.

W 15 sprawach Organ odmówił prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, ponieważ osoby wymagające opieki nie spełniły wymogu zawartego w art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych. Dodatkowo w 2 sprawach, tj. w pierwszej osoba sprawująca opiekę nie spełniała wymogu art. 17 ust. 1a pkt 2, a w drugiej osoba wymagająca opieki nie spełniała wymogu art. 17 ust. 5 pkt 2 lit. a. Od 14 decyzji odmownych wnioskodawcy złożyli odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Ciechanowie³⁵ za pośrednictwem organu, który je wydał. W 11 przypadkach SKO przyznało świadczenia pielęgnacyjne. W 2 przypadkach utrzymało w mocy zaskarżone decyzje odmowne, a w 1 umorzyło postępowanie odwoławcze, ponieważ w jego trakcie nastąpił zgon wnioskodawcy.

³⁴ Decyzje uchylające: xxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r., xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r., xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxxxxxx r.

³⁵ Dalej SKO

Postępowanie w sprawie przyznania świadczenia pielęgnacyjnego kończono wydaniem decyzji administracyjnych w terminach określonych w art. 35 § 1-3 Kodeksu postępowania administracyjnego. Średni czas od złożenia wniosku do wydania decyzji wyniósł 12 dni, w 2 przypadkach decyzję administracyjną wydano w tym samym dniu, w którym złożono wniosek, najdłuższe postępowanie trwało 29 dni.

Decyzje administracyjne w sprawach świadczeń pielęgnacyjnych zawierały następujące elementy określone w art. 107 k.p.a., tj. oznaczenie organu właściwego – Wójta Gminy Strzegowo, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. Ponadto decyzje zawierały informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. Pouczano także strony, stosownie do przepisu art. 25 ustawy o świadczeniach rodzinnych o konieczności zgłaszania wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczenia. Decyzje przyznające zawierały również informację o terminie i sposobie ich wypłaty oraz, że nienależnie pobrane świadczenia, zgodnie z art. 30 ww. ustawy, podlegają zwrotowi.

Niemniej jednak w decyzjach uchybiono wymogom zawartym w art. 107 k.p.a., ponieważ w treści decyzji przyznających oraz decyzji przedłużających prawo do świadczenia, pominięto art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, który stanowi, że decyzje te są natychmiast wykonalne. Z kolei w podstawie prawnej decyzji zmieniających wysokość świadczenia pielęgnacyjnego nie powołano Obwieszczenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego.

Decyzje administracyjne doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 k.p.a. Fakt odbioru decyzji został potwierdzony podpisem strony wraz z datą na potwierdzeniu odbioru znajdującym się w aktach sprawy.

Analiza kart zrealizowanych wypłat wykazała, że przyznane świadczenia pielęgnacyjne wypłacano w okresach miesięcznych, zgodnie z wydanymi decyzjami administracyjnymi, o czym stanowi art. 26 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Powyższe realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konta bankowe.

Jednostka kontrolowana występowała do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej ZUS) w sprawie ustalenia okresu niezbędnego do uzyskania 20-letniego dla kobiety i 25-

letniego dla mężczyzny okresu ubezpieczenia emerytalnego i rentowego (składkowego i nieskładkowego). Uzyskane odpowiedzi w 6 sprawach stanowiły podstawę do podjęcia decyzji w sprawie opłacania składek. W pozostałych 18 sprawach dopiero w marcu 2023 r. wystąpiono do ZUS w celu ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia. W okresie podlegającym kontroli jednostka kontrolowana opłacała składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za 24 osoby, na podstawie art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1009). Aktualnie opłaca je za 19 osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, w 1 przypadku osoba posiada wymagany okres ubezpieczenia emerytalnego i rentowego.

Ośrodek opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne za 17 osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, ponieważ osoby te nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Natomiast 3 świadczeniobiorców posiada inny tytuł do opłacania składki zdrowotnej (w zakładzie pracy męża).

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

1. W 5 sprawach nie zastosowano się do przepisów art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie wezwano pisemnie wnioskodawców do poprawienia wniosków.
2. W 7 sprawach zaniechano pozyskania informacji z systemu EKSMOoN.
3. W 4 sprawach nieprawidłowo przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, tj. w 1 sprawie świadczenie za wrzesień 2022 r. wypłacono bez podstawy prawnej, gdyż decyzja przedłużająca na mocy ustawy „covidowej” mogła być realizowana wyłącznie do 31 sierpnia 2022 r., w 2 kolejnych sprawach świadczenie przyznano nie do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa ważność orzeczenia, tylko do dnia ważności orzeczenia, natomiast w ostatniej sprawie świadczenie pielęgnacyjne przyznano na okres krótszy niż to wynikało z przepisów, w oparciu o orzeczenie lekarza orzecznika ZUS, które nie spełniało wymogów art. 17 ust. 1b pkt 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
4. W treści decyzji przyznających oraz przedłużających prawo do świadczenia pielęgnacyjnego pominięto art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych.
5. W podstawie prawnej decyzji zmieniających wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, nie powołano Obwieszczenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego.
6. W decyzjach o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń nie wskazano terminu, w którym ma nastąpić spłata należności.

7. Nieprawidłowo na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych uchylono prawo do świadczenia za zgodą strony, o czym stanowi art. 155 k.p.a.

Wnioski i uwagi:

1. Nieprawidłowo i nieterminowo stosowano obowiązujące zasady współpracy organów właściwych i Wojewody Mazowieckiego w sprawach dotyczących nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w związku przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.
2. W 18 sprawach nie uzyskano z ZUS informacji w sprawie ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia.
3. W przypadku orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych na stałe, świadczenie pielęgnacyjne powinno przyznawać się „na czas nieokreślony”, stosownie do przepisu art. 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Za stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani jako kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzegowie oraz pracownicy realizujący zadania z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Panią kierownik do podjęcia następujących działań:

1. Przyjmowania prawidłowo i kompletnie wypełnionych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, a w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionych wniosków, wzywania wnioskodawców na podstawie art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych do ich poprawienia.
2. Dokonywania, każdorazowo przed wydaniem decyzji administracyjnych, weryfikacji orzeczeń o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności w systemie EKSMOoN, stosownie do treści art. 23b ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych, w tym również przed wydaniem decyzji na podstawie ustawy COVID-19.
3. W sprawie zakończonej decyzją nr xxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r. wszczęcia postępowania i ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego zgodnie z art. 24 ust. 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz z uwzględnieniem treści art. 15h ust. 1 pkt 2 specustawy COVID-19.
4. W sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr xxxxxxxxxxxxxxxx z dnia xxxxxxxx r. wszczęcia postępowania i wydania decyzji zmieniającej okres przysługiwania

świadczenia pielęgnacyjnego, w oparciu o orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane 16.02.2023 r. przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

5. Ustalania okresu przysługiwania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.
6. Przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego na czas nieokreślony, stosownie do przepisu art. 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przypadku orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych na stałe.
7. Wydawania decyzji administracyjnych z większą starannością i rzetelnością, w szczególności:
 - powoływania w treści decyzji przyznających i przedłużających prawo do świadczenia pielęgnacyjnego art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nadaje ww. decyzjom rygor natychmiastowej wykonalności,
 - wskazywania w decyzjach o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń terminu, w którym ma nastąpić spłata należności,
 - uchylania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, za zgodą stron, na podstawie art. 155 k.p.a.

Wnioski i uwagi:

1. Zwraca się uwagę na konieczność stosowania obowiązujących zasad współpracy organów właściwych i Wojewody Mazowieckiego w sprawach dotyczących nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w związku z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w tym do:
 - informowania Wojewody Mazowieckiego o spłacie nienależnie pobranych świadczeń w ciągu 7 dni od jej dokonania przez stronę,
 - przekazywania specyfikacji za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej e-PUAP w dniu realizacji przelewu bankowego,
 - opatrywania przelewów bankowych dopiskiem „koordynacja”.
2. Występowania w każdej sprawie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia osoby pobierającej świadczenie pielęgnacyjne.
3. Powoływania w podstawie prawnej decyzji zmieniających wysokość świadczenia pielęgnacyjnego odpowiedniego obwieszczenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Karpińska
**Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki
Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości: Pan xxxxxxxx xxxxxxxxxxxx – Wójt Gminy Strzegowo